

Passeig de Gràcia ★★

Tło

Początkowo ta szeroka arteria łączyła stare miasto z miasteczkiem Gràcia. Gdy jednak powstaje Eixample, wokół Passeig de Gràcia zaczynają wyrastać zamożne domy mieszczańskie, a na samej ulicy coraz częściej pojawiają się bogaci przemysłowcy, elegancko ubrane kobiety i znani politycy.

Jednym z symboli Passeig de Gràcia są **latarnie** ★. Zrealizowane według projektu Pere Faquésa w 1900 r., stanowią znakomity dowód popularności, jaką wśród artystów tamtych czasów cieszyły się żelazo i ceramika.

Przy Passeig de Gràcia stoją najpiękniejsze budowle z przełomu wieków, by wymienić tylko dzieła Gaudiego, Domènecha i Montanera oraz Puiga i Cadafalcha.

Spacer

„La Manzana de la Discordia”, katalońskie jabłko niezgody ★★

Passeig de Gràcia między ulicami Consell de Cent i Aragó. Ta zaskakująca nazwa, będąca aluzją do sądu Parysa, zmuszonego przyznać złote jabłko najpiękniejszej bogini, bierze swój początek w dwuznaczności słowa „manzana”, które oznacza równocześnie „jabłko” i „kompleks zabudowań”. Na tym jednak nie koniec porównania, podziwiając bowiem ów wspaniały kompleks każdy, niczym Parys wybierający niegdyś między Herą, Afrodytą i Ateną, staje wobec podobnego dylematu, mając przed sobą trzy piękne kamienice, wybudowane przez trzech największych architektów hiszpańskiego modernizmu: Gaudiego, Domènecha i Montanera oraz Puiga i Cadafalcha.

Casa Lleó i Morera ★ – *róg Passeig de Gràcia i ulicy Consell de Cent.* Autorem projektu tej wysokiej, kamiennej budowli z 1905 r. jest Domènech i Montaner. Elementy dekoracyjne w postaci fantastycznych motywów roślinnych koncentrują się głównie na balustradach balkonów oraz wokół otworów wejściowych i okiennych. Godne uwagi są zwłaszcza przepiękna atyka i wnęka, które wieńczą fasadę.

Obok tych trzech słynnych budowli w skład kompleksu Manzana de la Discordia wchodzi inne, nie mniej interesujące kamienice, by wymienić choćby Casa Ramón Mulleras (1911), dzieło Enrica Sagniera, czy Casa Bonet zaprojektowana przez Jaume'a Brosse.

Casa Amatller ★ (1900) – Budynek, zrealizowany według projektu Puiga i Cadafalcha, posiada piękną fasadę pokrytą freskami z motywami kwiatowymi, zakończoną szczytem, który dzieli się na kilka poziomów. Nie jest to wprawdzie niepowtarzalny i wizjonerski styl Gaudiego, ale typowe dla gotyku duże, przeszklone otwory okienne i wejściowe – w jakich lubował się artysta – podobnie jak żelazne elementy wykończeniowe balkonów i portali odznaczające się mistrzowskim wprost artyzmem.

W kamienicy mieszczą się Instytut Amatller i Centrum Modernizmu, biuro informacyjne organizujące wystawy czasowe i zwie-

Sagrada Família z dachu Casa Milà.

Passeig de Gràcia w oczach Josepa Ply

„Niezwyciężył urok Passeig de Gràcia bierze swój początek w łagodnej, acz wyraźnej pochyłości. Chodzi o to, że kroki kobiet idących ulicą, która opada lekko w dół, nabierają pewnej szczególnej elegancji, a ich ruchy – smukłości i gracji. W tym sensie miasto wiele zawdzięcza Passeig de Gràcia.”

dzanie najważniejszych zabytków modernistycznych Barcelony (by dowiedzieć się więcej, zob. *Karnety biletowe i zniżki*), 10.00–13.30, wt.–czw. 15.30–19.00, tel.: 93 216 01 75.

Casa Batlló ★★ – Kamienica, będąca jednym z najważniejszych dzieł Gaudiego, powstała w latach 1904–06, gdy jego styl osiągnął pełnię artystycznej dojrzałości. Fasada pokryta jest drobnymi kolorowymi płytkami ceramicznymi oraz szklanymi, a dachówki na zaskakującym swym kształtem dachu układają się we wzór łusek. Ze względu na oryginalne otwory wejściowe i okienne parteru budowla określona została swego czasu dość żartobliwie „kamienicą kości lub ziewającym domem”. Wnętrze budynku w niczym nie ustępuje jego wygląadowi zewnętrznemu, ośniewającemu dynamiką linii oraz bogactwem obrazów i kolorów. Gaudí rozbił regularne, proste linie przestrzeni, by stworzyć dzieło niezwykle spójne pod względem estetycznym, a przy tym odznaczające się wyjątkowym pięknem. Schody, dach, wewnętrzne dziedzińce, elementy wykończeniowe okien i drzwi, architektura światła – wszystko tutaj zostało pomyślane i zaplanowane w najdrobniejszym szczególe, by móc, niczym pojedynczy element puzzli, wkomponować się idealnie w całość, w ów niezwykły świat wyobraźni, czerpiący swe wzory bezpośrednio z natury.

Wnętrze Casa Batlló.

Ulice Eixample

W 1863 r. Víctor Balaguer, znany kataloński pisarz, historyk i polityk, zostaje oficjalnie poproszony o wybranie nazw dla nowych ulic. Pojmując doskonale ducha czasów, wyrażającego się m.in. w patriotyzmie Renaixença, Balaguer proponuje nazwiska i wydarzenia związane z historią Katalonii. W ten sposób główne ulice otrzymują nazwy średniowiecznych katalońskich instytucji: Corts, Diputació i Consell de Cent. Kolejne przyjmują nazwy prowincji wchodzących w skład Korony Aragonii: Aragó, Valencia, Mallorca, Provença, Rosselló, Sardenya... Nie brak też i takich, które upamiętniają ważne postaci historyczne: Balmesa, Aribau, Muntanera, Casanovę i wielu innych.

Zwiedzanie

Casa Milà (La Pedrera) ★★

10.00–20.00 (ostatni zwiedzający wpuszczani są 30 min przed zamknięciem). Zamknięte 1 i 6 I, 2. tydzień I, 25 i 26 XII, tel.: 902 40 09 73.

La Pedrera.

Jedną z najsłynniejszych realizacji Gaudiego, kamienica znana jest bardziej jako „La Pedrera”, czyli kamieniołom, takim bowiem przydomkiem obdarzyli ją zaskoczeni mieszkańcy. Budowa była możliwa dzięki mecenatowi arystokratycznej rodziny Milà. Pierwotny projekt zakładał, że falująca fasada wieńczył będzie inskrypcja na cześć Najświętszej Marii Panny, ale ze względu na napiętą atmosferę polityczną, jaka zapanowała na początku XX w., Pere Milà odrzucił ostatecznie ów pomysł. Po jego decyzji Gaudí zrezygnował z koordynowania prac, pozostawiając niedokończonych kilka kominów.

Budynek wydaje się projekcją czystej, niczym nieskrępowanej fantazji – widoczny z daleka na Passeig de Gràcia, przyćmiewa

swym pięknem wszystkie otaczające go kamienice. Jego fasada, stanowiąca przykład niezwykle subtelnej, opierającej się na detalach i niuansach architektury, przywołuje łagodne falowanie morza. Warto również zwrócić uwagę na piękne kraty w oknach.

Zwiedzającym udostępnione są tarasy i pomieszczenia mieszkalne piętra.

Taras ★ – Dzięki zastosowaniu łuków parabolicznych na poddaszu budynku powstała dość szczególna przestrzeń, która mieści obecnie Espai Gaudí – pracownia, projekty, makiety, zdjęcia i filmy pozwalające prześledzić życie i twórczość architekta. Warto również skorzystać z okazji i wyjść na taras budowli, by przeżyć niezwykłą przygodę, wędrując po baśniowym świecie kapryśnych form i nieregularnych kształtów słynnych kominów Gaudiego. Z tarasu rozciągają się niesamowite widoki na miasto. Stąd też najlepiej można ocenić rozmach projektu architektonicznego, jakim jest Casa Milà, podobnie jak i jego oryginalność.

El Piso ★ – Przestrzeń na piętrze dzieli się na dwie części: pierwsza zawiera ekspozycję poświęconą Barcelonie przełomu wieków, druga stanowi wierną rekonstrukcję typowego wnętrza burżuazyjnego z początku XX w. – z meblami, urządzeniami domowymi i sprzętami codziennego użytku, którymi w tamtych czasach dysponowały dobrze sytuowane rodziny mieszczańskie.

Na półpiętrze znajduje się również sala, w której prezentowane są wystawy czasowe.

J. M. BARRUT/M. K. REIN

Kominy na tarasie Casa Milà.

Pedralbes

Tło

Dawne miasteczko Pedralbes, które wywodzi swą nazwę od białych kamieni (*pedres albes*) wzgórza, jest dziś prestiżową dzielnicą rezydencjonalną Barcelony.

Zwiedzanie

Klasztor Santa Maria de Pedralbes (św. Marii) ★★

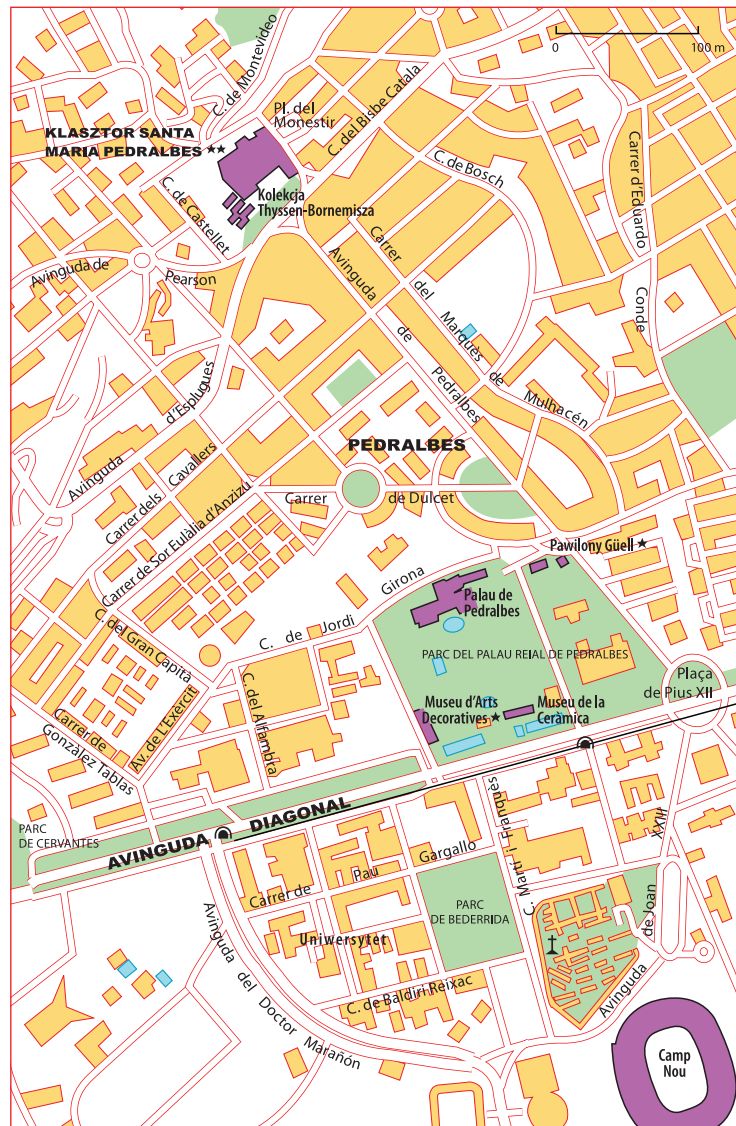
Codz., oprócz pn., 10.00–14.00 (ostatnie wejście o 13.30). Zamknięte 1 I, Wielki Piątek, 1 V, 24 VI, 25 i 26 XII. Wstęp wolny w 1. nd. miesiąca, tel.: 93 315 11 11.

Klasztor, założony w 1326 r. przez królową Elisendę de Montcada, czwartą i ostatnią żonę Jakuba II, od XIV w. jest siedzibą wspólnoty sióstr klarysek.

Plaça del Monestir rozpościera się przed wejściem do **kościółka** ★, przestronnej konstrukcji z jedną nawą i bocznymi kaplicami, służącej jako mauzoleum królowej Elisendy. Wnętrze jest podzielone na dwie części, z których jedną udostępniono dla zwiedzających, natomiast drugą, oddzieloną ścianą i kratą, zarezerwowano dla wspólnoty religijnej. Z boku klasztoru można dostrzec przyputy kościoła oraz dzwonnice w kształcie graniastosłupa, która wywarła ogromne wrażenie na Le Corbusierze. Na prawo znajdują się schody prowadzące do wzmocnionych drzwi wieży, za którymi mieściło się więzienie klasztorne.

Wirydarz ★ to doskonały przykład gotyku katalońskiego z XIV w. Dwa rzędy arkadowych kruzganków, których ostre łuki wspierają się na żłobkowanych kolumnach, otaczają zachwycający ogród z drzewami pomarańczowymi i palmowymi. Z wirydarza można dostać się do kilku cel i pomieszczeń gospodarczych klasztoru, udostępnionych dla zwiedzających.

Na prawo od wejścia znajduje się **Capella de Sant Miquel**, niewielkie pomieszczenie, którego ściany zdobiją **malowidła** ★★★ pędzla **Ferrera Bassy**. Artysta, czerpiący wzory z włoskiego

trecento, łączy w swych pracach drobiazgowość szkoły sienieńskiej z rozmachem mistrzów tokańskich. Górną część kaplicy zajmuje kompozycja ze scenami Męki Pańskiej. Znajdujące się poniżej przedstawienia Marii odznaczają się niezwykłą subtelnością i pięknem.

Kolekcja Thyssen-Bornemisza – codz., oprócz pn., 10.00–14.00 (ostatnie wejście 30 min przed zamknięciem), tel.: 93 280 14 34.

Kolekcja prezentowana w dawnym dormitorium klasztoru oraz w głównym salonie pałacu jest częścią zbiorów Muzeum Thyssen w Madrycie.

W jej skład wchodzi 72 obrazy i 8 rzeźb (od średniowiecza do XVIII w.), głównie o tematyce religijnej. Na uwagę zasługują zwłaszcza przedstawienia Madonny z dziećmi (B. Caddiego, XIV w., L. Monaco, XV w.), w tym arcydzieło Fra Angelica – **Virgen de la Humildad** ★ (Matka Boska Pokorna), którego łagodną tonacją podkreśla wyjątkowa złota dekoracja, oraz **Santa Marina** Zurbarána. Kolekcja zawiera również interesujące portrety oraz prace pochodzące z różnych szkół od XV do XVIII w.